

Een kwart eeuw geleden, op 9 november 1991, werd de EU-richtlijn van kracht die het routinematig couperen van varkensstaarten verbod.

Er staat evenwel een uitzonderingsclausule in de wet. Wanneer maatregelen om staartbijten te voorkomen - zoals het aanpassen van de omgeving of het verminderen van het aantal varkens in een hok - niet afdoende zijn, dan mogen de staartjes wel geamputeerd worden. Een voorbeeld van zo'n preventieve maatregel is het dagelijks verstrekken van een handje stro. Hierdoor wordt volgens wetenschappers de kans op staartbijten tien maal kleiner.

Het 25-jarig jubileum van deze richtlijn is helaas géén vrolijke aangelegenheid. Want nog altijd wordt bij 99% van de biggen de staartjes geamputeerd. Grofweg 750 miljoen Nederlandse biggetjes ondergingen de afgelopen kwart eeuw deze ingreep. Nagenoeg alle varkenshouders beroepen zich, met steun van hun veearts, al 25 jaar op de uitzonderingsclausule om te mogen couperen. En de inspecteurs van de overheid vullen bij controles standaard in dat er sprake is van een uitzondering.

Een staart bevat perifere zenuwen tot in het puntje. Marc Bracke, onderzoeker bij de Animal Sciences Group stelt: „De ingreep is onmiskenbaar pijnlijk. In feite snijd je ten slotte een stukje ruggenmerg af.” Tijdens het couperen krijsen de biggetjes, trappen ze met hun pootjes en proberen ze te ontsnappen. Om niet doof te worden van het gekrijs dragen de varkensboeren tijdens de operatie oorbeschermers. Het afbranden van staartjes kan leiden tot chronische pijn door zenuwwoekeringen in het overgebleven staartstompje. Couperen geeft net als staartbijten kans op infecties. Bovendien wordt de staart bij varkens, net als bij honden, gebruikt om onderling te communiceren.

Varkensboeren stellen dat het amputeren noodzakelijk is om ergere schade door staartbijten te voorkomen. Maar ook bij afgebrande staartjes komt het knagen nog veel voor. Het staartbijten ontstaat doordat de varkens zich in hun kale hokken stierlijk vervelen. Het enige speelgoed zijn dus de staartjes van de andere varkens. Met als gevolg bloedende wonden en infecties. Voor de varkensboer is het een schadepost,

De krulstaart - al 25 jaar illegaal geamputeerd

Als de consument acht cent per ons varkensvlees meer wil betalen, kan het varken zijn staart houden, schrijft *Hans Baaij*.

want dit soort varkens wordt geweigerd door de slachterijen.

Er zijn ook andere manieren om het staartbijten te verminderen. Als varkensboeren zich aan de wet houden en zouden zorgen voor voldoende afleidingsmateriaal, schoon drinkwater, gezonde stallucht en goede kwaliteit veevoer, is er minder stress en verveling en vervalt in veel gevallen de noodzaak tot couperen. Het ontbreken van de krulstaart is daarom een soort van lakmoesproef: het verradt dat de boer zich niet aan de wet houdt.

Landen als Finland, Zweden, Zwitserland en Noorwegen bewijzen dat de staartjes wel intact kunnen blijven, ook in de gangbare varkenshouderij. De Duitse supermarktketen Rewe betaalt varkensboeren een extra bedrag van 19 euro per vleesvarken met een staartje ter compensatie van de extra kosten voor de boer. Ook in Nederland lukt het. Varkenshandel Schuttert in Ommen exporteert varkens met staart naar Zweden omdat de Zweden wel bereid zijn voor meer dierenwelzijn te betalen.

Wat nu te doen? Nederlandse supermarkten hebben in 2010 hun leveranciers verplicht om hun varkens niet meer te castreren. De sector achtte dit onhaalbaar, maar binnen slechts zes maanden was het toch gelukt. De supermarkten kunnen hetzelfde doen door alleen nog vlees van varkens met een staart te eisen. Het resultaat: de levensomstandigheden van de varkens zullen sterk verbeterd moeten worden en de biggen ontlopen een pijnlijke ingreep. In de winkel zal varkensvlees mogelijk iets van 8 cent per ons duurder worden. Dat zou geen probleem moeten zijn, want varkensvlees is, gecorrigeerd voor inflatie, ten opzichte van de jaren zestig zeker drie maal zo goedkoop geworden. Die prijsdaling is ten koste gegaan van de varkens(boeren). Het varkensstaartje is hiermee het symbool voor alles wat er mis is met de vee-industrie.

FOTOGETTY IMAGES

Hans Baaij is voorzitter van Varkens in Nood.